

2,9 MILLIONER PERSONER ER ENTEN PÅ OVERFØRSELSINDKOMST ELLER OFFENTLIGT ANSAT

I 2013 udgør antallet af personer på overførselsindkomst 2.105.000 personer, hvilket er 157 pct. mere end i 1970. Antallet af offentligt ansatte udgør 834.000 personer i 2013, hvilket er mere end dobbelt så meget som i 1970 (382.000 personer). Tilvæksten i antal personer på overførselsindkomst skyldes dels flere folkepensionister, og dels at man har oprettet nye ordninger såsom efterløn og SU. I 2013 er der kommet tre nye overførselsindkomster: ressourceforløbsydelse (i forbindelse med førtidspensionsreformen) og uddannelsesordning/arbejdsmarkedsydelse (de facto en forlængelse af dagpengeperiode). Antallet af personer, der får en indkomst fra det offentlige (overførselsmodtagere + offentligt ansatte), udgør dermed 2,9 millioner personer i 2013. Som andel af befolkningen på 18 år og derover svarer det til ca. 67 pct. I 2014 forventes det samlede antal af offentligt ansatte og overførselsindkomstmodtagere at vokse med yderligere 36.000 personer. Det skyldes, at der kommer 2.000 ekstra offentligt ansatte og 34.000 ekstra på overførselsindkomst. Stigningen i overførselsmodtagere fra 2013 til 2014 skyldes især en stigning i antallet af folkepensionister og SU-modtagere. Det store antal overførselsmodtagere og offentligt ansatte bidrager til, at Danmark har OECD's højeste offentlige udgifter og skattetryk. Regeringen har i forbindelse med vækstplanen nedjusteret planerne om at øge den strukturelle beskæftigelse frem mod 2020 via nye reformer. Regeringens ambition er at øge den strukturelle beskæftigelse frem mod 2020 med 6.000 personer via nye reformer. Thorning-regeringen har herudover (indtil videre) gennemført reformer, der øger den strukturelle beskæftigelse med 23.000 personer via reformer.

Siden 1970 er antallet af offentligt ansatte vokset fra 382.000 personer til 834.000. Det hænger sammen med udbygningen af velfærdssektoren i navnlig kommuner og amter/regioner, hvor man har udbygget produktionen af ældrepleje, pasning i daginstitutioner, undervisning i folkeskoler mv. Det er bl.a. finansieret ved en stigning i kommune- og amtsskatten, der voksede fra 15,6 pct. i 1970 til 32,5 pct. i 2001. I takt med, at man har udbygget kommunerne og amterne har man således gradvist øget kommune- og amtsskatten (med ca. ½ pct.point i gennemsnit om året). I perioden 1970 til i dag er skattetrykket øget med 11½ pct. af BNP¹.

Tabel 1. Antal personer der er offentligt ansat eller på overførselsindkomst i 1970, 2013 og 2014 (1000 personer).

	1970	2013	2014
Offentligt ansatte (1)	381	834	836
Overførselsmodtagere (2)	819	2.105	2.139
Offentligt ansatte og overførselsmodtagere (3) = (1) + (2)	1.201	2.939	2.975
Befolkning: +18 årige (4)	3.580	4.412	4.444
(3) som andel af (4)	33,5%	66,6%	66,9%

Anm.: Overførselsmodtagere er opgjort som helårspersoner. Befolkningstallet for 2013 er Danmarks statistiks befolkningsfremskrivning. Befolkningstallet for 1970 er opgjort per 1. januar 1971.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Folketingets Finansudvalg spørgsmål nr. 176 (alm. del) til Økonomi- og Indenrigsministeren, samt egne beregninger.

Antallet af modtagere af overførselsindkomst er vokset fra 819.000 personer i 1970 til 2.105.000 personer i 2013. Det skyldes, at der har været en stigning i antallet af folkepensionister på knap 455.000 personer (jf. tabel 1 i bilag), ligesom der er flere ledige og aktiverede i dag, der modtager dagpenge og kontanthjælp (196.000 flere personer i dag). Hertil kommer flere

¹ Jf. OECD og Økonomi og indenrigsministeriet, Økonomisk Redegørelse Maj 2013

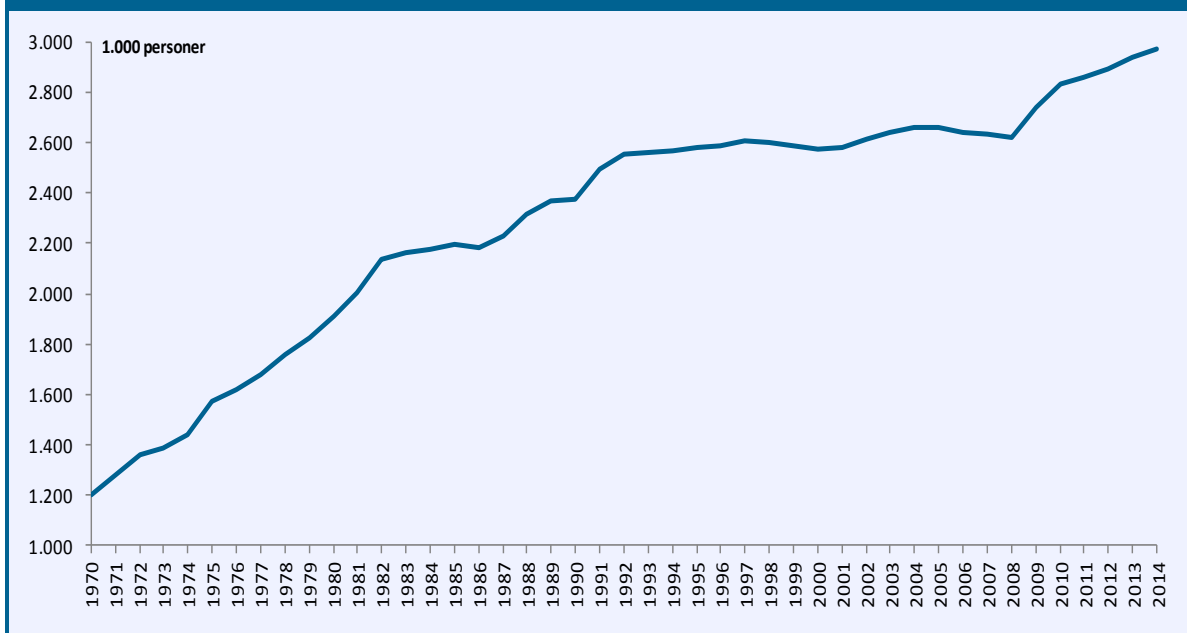
førtidspensionister (97.000 personer), ligesom der er kommet nye ordninger som efterløn (98.000 personer) og SU (306.000 personer). I 2013 kommer der tre nye overførselsindkomster. Den ene er ressourceforløbsydelse (i forbindelse med førtidspensionsreformen). Der ventes at være 5.000 personer på ordningen i 2013 og 16.000 personer i 2014. De to andre ydelser er uddannelsesordningen og arbejdsmarkedsydelsen, der blev indført i forbindelse med de facto forlængelsen af dagpengeperioden. Finansministeriet har endnu ikke udgivet skøn for brugen af de to nye ydelser, der gælder for dem, der mister dagpengereetten.

Det bemærkes, at antallet af modtagere af overførselsindkomst *ynge* end folkepensionsalderen er steget fra 237.000 personer i 1970 til 1.069.000 personer i 2013. Det er en stigning på 832.000 personer. Heraf tegner oprettelsen af SU-ordningen for de 306.000 personer. Der er således en stigning på 526.000 overførselsmodtagere, der er yngre end folkepensionsalderen, selv hvis man fratrækker SU-modtagere.

I 2014 forventes den samlede sum af antallet af offentligt ansatte og overførselsindkomstmodtagere at vokse med 36.000 personer. Det skyldes, at der kommer 2.000 flere offentligt ansatte og 34.000 flere på overførselsindkomst. Stigningen i overførselsmodtagere fra 2013 til 2014 skyldes især en stigning i antallet af folkepensionister og SU-modtagere, jf. tabel 1 i bilag.

Regeringen har i forbindelse med vækstplanen nedjusteret planerne om at øge den strukturelle beskæftigelse frem mod 2020 via nye reformer. Regeringens ambition er at øge den strukturelle beskæftigelse frem mod 2020 med 6.000 personer via nye reformer². Thorning-regeringen har herudover indtil videre gennemført reformer, der øger den strukturelle beskæftigelse med 23.000 personer³ (skattereform, kontanthjælpsreform, førtidspensionsreform mv.). Til sammenligning gennemførte Løkke-regeringen reformer i årene 2009-2011, der øger den strukturelle beskæftigelse med 96.000 personer⁴ frem mod 2020.

Figur 1. Udviklingen i antal personer, der er offentligt ansat eller på overførselsindkomst 1970-2013.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Folketingets Finansudvalg spørgsmål nr. 176 (alm. del) til Økonomi- og Indenrigsministeren samt egne beregninger.

² Konvergensprogram 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet

³ Vækstplan DK, Finansministeriet, Konvergensprogram 2013, Økonomi- og Indenrigsministeriet, svar på Finansudvalgets spørgsmål 283, fra maj 2013, samt svar på Finansudvalgets spørgsmål 226, fra maj 2012.

⁴ Svar på Finansudvalgets spørgsmål 207, februar 2013

2 pct. årlig vækst i overførselsmodtagere og offentligt ansatte siden 1970 - svagt fald i privat beskæftigelse

Ser man på den gennemsnitlige årlige vækst i antal overførselsmodtagere og offentligt ansatte, har den udgjort hhv. 2,2 pct. og 1,8 pct. årligt. Udviklingen i den private beskæftigelse har derimod været -0,2 pct. årligt svarende til et samlet fald i den private beskæftigelse på 163.000 personer siden 1970. Siden 1970 har den demografiske udvikling bidraget til, at der er kommet flere personer i arbejdsstyrken. Samtidig er kvindernes erhvervsfrekvens steget markant. En stor del af disse kvinder er blevet ansat i den offentlige sektor⁵.

Tabel 2. Udvikling i antal personer, der er enten privat ansat, overførselsindkomstmodtager eller offentligt ansat

	1970	2013		
<i>i 1.000 personer</i>	<i>niveau</i>		<i>pct.</i>	<i>pct. p.a.</i>
Privatansatte	2.056	1.893	-7,9	-0,2
Offentlige ansatte	382	834	118,6	1,8
Overførselsindkomster	819	2.105	157,0	2,2

Anm.: Overførselsmodtagere er opgjort som helårspersoner. Befolkningstallet for 2013 er Danmarks statistiks befolkningsfremskrivning. Befolkningstallet for 1970 er opgjort per 1. januar 1971.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Folketingets Finansudvalg spørgsmål nr. 176 (alm. del) til Økonomi- og Indenrigsministeren samt egne beregninger.

De mange offentligt ansatte og overførselsmodtagere medfører høje offentlige udgifter. Ifølge OECD har Danmark de højeste offentlige udgifter i OECD jf. bilag 2. Det høje udgiftsniveau betyder, at Danmark også har OECD's højeste skattetryk jf. bilag 2.

Fald i antal overførselsmodtagere (fraregnet folkepensionister) siden 1995

Ser man på antallet af personer på overførselsindkomst fraregnet folkepensionister, så har der siden 1995 været et fald på 31.000 personer⁶. Det dækker over et fald i antal personer på overførselsindkomst (fraregnet folkepension og SU) på 186.000 personer og en stigning i antal SU-modtagere på 155.000 personer. Faldet skyldes, at antallet af personer på dagpenge og kontanthjælp (herunder på aktivering) er reduceret med 81.000 personer. Dette hænger bl.a. sammen med reformer af dagpenge og kontanthjælp, herunder Nyrups reduktion af dagpengeperioden op gennem 90'erne samt ungeindsatsen, der betyder lavere ydelser for unge under 25 år. Herudover er antallet af personer på overgangsydelse (en tilbagetrækningsordning for personer på 50 år og derover, som var ramt af ledighed) og arbejdsmarkedsorlov faldet med tilsammen 108.000 personer (man har i perioden nedlagt en række orlovsordninger og overgangsydelsen). Hertil kommer, at antallet af efterlønsmodtagere er faldet med 17.000 personer.

Tabel 3. Ændring i antallet af personer (1.000), der er offentligt ansatte eller overførselsmodtagere, 1995-2013

A-Dagpenge (ekskl. aktiverede)	-122
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	9
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere	32
Feriedagpenge	-7
Førtidspension	-30
Ressourceforløbsydelse	5
Efterløn	-17
Fleksydelse	7
Revalideringsydelse	-14
Sygedagpenge	29
Barselsdagpenge	14
Arbejdsmarkedsorlov	-85
Ledighedsydelse	16
Overgangsydelse	-23
I alt	-186
SU	155
I alt, inkl. SU	-31
Folkepensionister	315
I alt, inkl. SU og Folkepensionister	283
Beskæftigede, offentligt	72
I alt, inkl. SU og offentligt beskæftigede (ekskl. Støttet beskæftigelse samt folkepensionister)	355

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriet samt egne beregninger.

Folketingets finansudvalgs spørgsmål nr. 176 (alm. del) til Økonomi- og Indenrigsministeren, samt egne beregninger.

⁵ DAs arbejdsmarkedsrapport 2011

⁶ I 1995 toppede antallet af personer på overførselsindkomst (fraregnet folkepension) i perioden siden 1970

Det hænger bl.a. sammen med Nyrops efterlønsreform (aftalt i 1998), der indebærer, at pensionsalderen blev reduceret fra 67 til 65 år. Det trak i retning af færre efterlønsmodtagere som til gengæld blev folkepensionister.

Beskæftigelsesfrekvens er relativt høj i Danmark - men kan øges

Ser man på beskæftigelsesfrekvensen i Danmark (antallet der er i arbejde i forhold til personer i den erhvervsaktive alder) ligger den relativt højt i OECD svarende til den 7. højeste. 72,6 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder var i beskæftigelse i 2012. Dog ligger beskæftigelsesfrekvensen lidt under f.eks. det svenske niveau (1,2 pct.point) og betydeligt under det bl.a. det Schweiziske niveau (6,8 pct.point). Såfremt man øgede beskæftigelsesfrekvensen i Danmark til det Schweiziske niveau, ville det svare til, at beskæftigelsen stiger med knap 250.000 personer.

Mange overførselsmodtagere og offentligt ansatte indebærer højt skattetryk og mindre velstand

De flere offentligt ansatte og personer på overførselsindkomst har flere implikationer. Først og fremmest er forholdet mellem privatansatte på den ene side og antallet af offentligt ansatte og overførselsmodtagere på den anden side bestemmende for skattetrykket. Væksten i antallet af offentligt ansatte og overførselsmodtagere med ca. 2 pct. om året siden 1970 kombineret med det svage fald i den private beskæftigelse har således medvirket til, at skattetrykket i perioden fra 1970 til i dag er steget med ca. 11½ pct. af BNP. Konsekvensen af udvidelsen af det offentlige forbrug (de offentligt ansatte) og stigningen i skattetrykket har været et fald i det private forbrug med 7,8 pct. af BNP.

De høje skatter og afgifter bevirker, at incitamenterne til at producere, investere og arbejde mindskes. Det reducerer væksten. OECD har fundet, at en stigning i skattetrykket på 2 pct. af BNP kan reducere velstanden med 1-1½ pct. af BNP.⁷ Professor Magnus Henrekson⁸ har ved gennemgang af vækststudier fundet, at en forøgelse af skatte- og udgiftstrykket med 10 pct. af BNP reducerer vækstpotentialet i OECD-lande med ½-1 pct. årligt. Magnus Henrekson argumenterer for, at offentlige udgifter op til et vist niveau kan øge vækstpotentialet i en økonomi. Det skyldes, at bedre infrastruktur, uddannelsesniveau og retsvæsen kan øge vækstpotentialet. Når udgifterne bliver tilstrækkelig høje, bliver sammenhængen mellem ekstra udgifter og vækst dog negativt. Det kan skyldes faldende marginalafkast ved ekstra offentlige udgifter til uddannelse mv., ligesom forvriddningstab ved skatteforhøjelser bliver større, når skattesatserne i forvejen er høje. Magnus Henrekson forklarer generelt den høje vækst i svensk økonomi siden midten af 90'erne med, at Sverige har sænket skatte- og udgiftstrykket med ca. 10 pct. af BNP.

Skal skattetrykket på sigt sænkes, kræver det antallet af privatansatte vokser hurtigere end antallet af overførselsmodtagere og offentligt ansatte under ét.

Herudover betyder de mange personer på overførselsindkomst, at beskæftigelsen er mindre end den ellers kunne være. Hvis en række

Beskæftigelsesfrekvens OECD-lande, 2012	
	pct.
1 Island	79,7
2 Schweiz	79,4
3 Norge	75,8
4 Holland	75,1
5 Sverige	73,8
6 Tyskland	72,8
7 Danmark	72,6
8 Østrig	72,5
9 Australien	72,3
10 Canada	72,2
11 New Zealand	72,2
12 Japan	70,6
13 Storbritannien	70,1
14 Finland	69,4
15 USA	67,1
16 Estland	67,1
17 Tjekkiet	66,6
18 Israel	66,5
19 Luxembourg	65,9
20 Sydkorea	64,2
21 Slovenien	64,1
22 Frankrig	63,9
23 Chile	61,8
24 Belgien	61,8
25 Portugal	61,8
26 Mexico	60,9
27 Slovakiet	59,7
28 Polen	59,7
29 Irland	58,9
30 Ungarn	57,2
31 Italien	56,8
32 Spanien	55,4
33 Grækenland	51,3
34 Tyrkiet	48,9
OECD gennemsnit	65,0

Kilde: OECD.stat

⁷ OECD Economic Outlook no. 86 (november 2009)

⁸ "Varför går det bra för Sverige - Om sambandet mellan offentlig sektor, ekonomisk frihed og økonomisk udvikling", Andreas Bergh og Magnus Henrekson, 2012. Se i øvrigt CEPOS notat "Vækst og den offentlige sektors størrelse", december 2012.

overførselsindkomster fjernes (som f.eks. efterlønnen) eller beskæres (f.eks. kortere dagpengeperiode), så øges arbejdsudbuddet og følgelig beskæftigelsen.

Bilag 1

Personer (1.000) på overførselsindkomster.												
	1970	1982	1993	1995	2001	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
A-Dagpenge (ekskl. aktiverede)	22	196	256	215	110	40	83	96	90	98	93	86
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	41	105	159	102	100	69	78	85	95	105	111	112
Aktiverede dagpenge- og kontant-hjælpsmodtagere	0	4	10	23	46	49	58	72	66	60	55	53
Feriedagpenge	0	5	9	12	8	6	4	5	6	4	5	5
Førtidspension	136	171	248	263	251	235	237	238	238	236	233	227
Ressourceforløbsydelse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	16
Efterløn	0	69	113	115	159	138	132	124	114	104	98	92
Fleksydelse	0	0	0	0	0	4	5	6	7	7	7	7
Revalideringsydelse	0	11	26	23	25	15	14	13	12	9	9	9
Sygedagpenge	29	45	46	49	67	85	86	86	83	78	78	79
Barselsdagpenge	9	16	37	39	37	60	59	59	56	53	53	52
Arbejdsmarkedsorlov	0	0	5	85	24	2	2	0	0	0	0	0
Ledighedsydelse	0	0	0	0	1	11	13	14	16	17	16	17
Overgangsydelse	0	0	4	23	20	0	0	0	0	0	0	0
I alt	237	622	913	949	848	714	771	799	782	771	763	755
SU	...	91	146	151	201	209	223	245	267	287	306	321
I alt, inkl. SU	237	713	1059	1100	1049	923	994	1044	1049	1057	1069	1076
Folkepensionister	582	696	726	722	711	885	907	938	972	1006	1037	1064
I alt, inkl. SU og folkepensionister	819	1409	1785	1822	1760	1808	1901	1981	2020	2063	2105	2139
Støttet beskæftigelse	...	...	...	42	57	77	80	90	94	88	82	82
I alt	819	1409	1785	1864	1817	1885	1981	2071	2114	2152	2188	2222

Kilde: Folketingets Finansudvalg spørgsmål nr. 176 (alm. del) til Økonomi- og Indenrigsministeren, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Økonomisk Redegørelse Maj 2013.

Bilag 2

Samlede offentlige udgifter i pct. af BNP, 2011		Skattetryk i 2011	
1 Danmark	57,6	1 Danmark	48,1
2 Frankrig	55,9	2 Sverige	44,5
3 Finland	55,2	3 Frankrig	44,2
4 Belgien	53,4	4 Beligen	44,0
5 Grækenland	52,0	5 Finland	43,4
6 Sverige	51,2	6 Norge	43,2
7 Slovenien	50,8	7 Italien	42,9
8 Østrig	50,7	8 Østrig	42,1
9 Holland	49,9	9 Luxembourg	37,1
10 Italien	49,9	10 Tyskland	37,1
11 Ungarn	49,6	11 Slovenien	36,8
12 Portugal	49,4	12 Island	36,0
13 Storbritannien	48,6	13 Ungarn	35,7
14 Island	47,3	14 Storbritannien	35,5
15 Irland	47,1	15 Tjekkiet	35,3
16 Tyskland	45,3	16 Estland	32,8
17 Spanien	45,2	17 Israel	32,6
18 Israel	44,6	18 New Zealand	31,7
19 Norge	43,9	19 Spanien	31,6
20 Polen	43,4	20 Grækenland	31,2
21 Tjekkiet	43,2	21 Canada	31,0
22 Japan	42,0	22 Slovakiet	28,8
23 Luxembourg	41,8	23 Schweiz	28,5
24 USA	41,7	24 Sydkorea	25,9
25 Slovakiet	38,3	25 USA	25,1
26 Estland	38,3	26 Tyrkiet	25,0
27 Tyrkiet	37,4	27 Chile	21,4
28 Australien	36,3		
29 Schweiz	33,9		
30 Sydkorea	30,2		
31 Mexico	22,8		
EU-17	49,5		
EU-27	49,1		

Kilde: OECD.stat

Kilde: OECD.stat

Bilag 3

Ændring i antallet af personer(1.000), der er offentligt ansatte eller overførselsmodtagere, 1970-2013	
A-Dagpenge (ekskl. aktiverede)	71
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	70
Aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere	55
Feriedagpenge	5
Førtidspension	97
Ressourceforløbsydelse	5
Efterløn	98
Fleksydelse	7
Revalideringsydelse	9
Sygedagpenge	49
Barseldagpenge	44
Arbejdsmarkedsorlov	0
Ledighedsydelse	16
Overgangsydelse	0
I alt	526
SU	306
I alt, inkl. SU	832
Folkepensionister	455
I alt, inkl. SU og Folkepensionister	1.286
Beskæftigede, offentligt	453
I alt, inkl. SU og offentligt beskæftigede (ekskl. Støttet beskæftigelse samt folkepensionister)	1.739

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Folketingets Finansudvalg spørgsmål nr. 176 (alm. del) til Økonomi- og Indenrigsministeren samt egne beregninger.